Grzegorz GORYŃSKI
Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „Pomerania" – Chojnice

TRUDNE POCZĄTKI – NIEZNANE DOKUMENTY DOTYCZĄCE NARODZIN STRAŻY GRANICZNEJ I RUCHU ZWIĄZKOWEGO

Od obchodów jubileuszu dwudziestolecia Straży Granicznej, który obchodzono na różny sposób, minął już rok. Jednym z licznych przedsięwzięć, było zorganizowane 19 i 20 maja 2011 r. w Centralnym Ośrodku Szkolenia Straży Granicznej im. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w Koszalinie seminarium historyczne nt. *„Straż Graniczna w dwudziestoleciu 1991 – 2011",* którego efektem jest dwutomowa książka z materiałami pokonferencyjnymi pod tym samym tytułem. Organizatorzy wspomnianego seminarium, a także Autorzy referatów podeszli do zadania niezwykle profesjonalnie i z dużym zaangażowaniem. Powstała wyjątkowa publikacja, która dostarcza Czytelnikom wielu nieznanych dotąd informacji z zakresu organizacji i funkcjonowania Straży Granicznej. Działaniami tymi wpisano się w proces badań interesującej i niezwykle barwnej historii polskich formacji granicznych.

Dziś niejako pragnę nawiązać do spotkania sprzed roku i zaprezentować kilka dokumentów dotyczących narodzin obecnie funkcjonującej formacji, które nawiązują do genezy jej powstania. Jak zawsze *„ojców sukcesu jest wielu".* Historię natomiast tworzą osoby i fakty, które spisano na kartach papieru i opatrzono najczęściej klauzulą najwyższej tajemnicy oraz ukryto w mrocznych zakamarkach archiwów. Dokumenty te (w sumie sześć), o których będzie dalej mowa, odkryłem w lutym 2012 r. podczas prowadzonej kwerendy zasobów Instytutu Pamięci Narodowej.

Pierwszy z nich: ***„Informacja dyrektora Wywiadu MSW płk Henryka JASIKA***[1]*"* dotyczy inicjatywy Ministerstwa Współpracy Gospodarczej z Zagranicą, które proponowało *„zintegrowanie"* (sic!) polskich służb granicznych (WOP i służby celnej) w formację na wzór przedwojennej Straży Granicznej i połączenie w ten sposób procedury odprawy paszportowej i celnej.

[1] Informacja ta powstała najprawdopodobniej na początku lipca 1989 r. Świadczy o tym data dekretacji ministra Czesława Kiszczaka.

Dwa kolejne powstały w Zarządzie Wojskowej Służby Wewnętrznej Jednostek MSW i dotyczą sytuacji w Wojskach Ochrony Pogranicza.

Pierwszy z nich datowany jest na 18 grudnia 1989 r. pod nazwą „***Informacja dotycząca reakcji kadry zawodowej Wojsk Ochrony Pogranicza na zapowiedź przekształcenia tej formacji w Straż Graniczną***", szef Zarządu WSW płk Sławomir Komarnicki kieruje do dowódcy WOP gen. dyw. Feliksa Stramika.

Drugi, z 20 lutego 1990 r., ***„Informacja w sprawie działalności „Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP" powstałego 17 lutego 1990 r."***, płk Komarnicki przedkładał do wiadomości kierownictwu MSW.

Kolejny z dokumentów, ***„Komunikat (apel) grupy przedstawicielskiej „Ruchu Obywatelskiego Wojska Polskiego" przy Karpackiej Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza i Jednostce Wojskowej – Wojskowej Służby Wewnętrznej w Nowym Sączu"***, podpisało 21 żołnierzy zawodowych (tzw. *grupa przedstawicielska*).

Dokument pod nazwą ***„Pismo przewodnie"*** powstał 7 lutego 1990 r. w Wydziale WSW JW MSW z Nowego Sącza i został skierowany (przesłany 9 lutego 1990 r.) do Dowództwa WOP, Zarządu WSW JW MSW i wszystkich wydziałów WSW działających w tych wojskach. Podpisała go Grupa Przedstawicielska Ruchu Obywatelskiego Wojska Polskiego przy KaB WOP i Wydziału WSW JW MSW Nowy Sącz.

Ostatnim ze znajdujących się w Archiwum IPN i prezentowanych w niniejszym artykule dokumentów, jest informacja dowódcy WOP gen. dyw. Feliksa Stramika z 2 marca 1990 r. ***„O działalności „Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP"***.

Do zbioru prezentowanych dokumentów dołączyłem także trzy inne, niezwykle cenne, a mówiące o początku Straży Granicznej. Są one w posiadaniu osób prywatnych i zostały udostępnione Autorowi niniejszego tekstu. Pragnę wyrazić swoją wdzięczność i podziękować im serdecznie, za możliwość włączenia ich do niniejszego składu.

Pierwszy z nich to ***„Zarządzenie nr 012 Komendanta Głównego SG z 07.05.1991 roku w sprawie rozwiązania jednostek WOP oraz utworzenia jednostek organizacyjnych Straży Granicznej"***. Pochodzi ze zbiorów Jarosława Ciślaka, a znajduje się w Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie. Ukazuje on Czytelnikowi ostatnie etaty jednostek Wojsk Ochrony Pogranicza i pierwsze, nowopowstałej Straży Granicznej. Dwa kolejne, tylko dzięki uprzejmości ppłk. Anny Wójcik znalazły

się w tym zbiorze. Jest to m.in. ***„Apel do wszystkich żołnierzy zawodowych WOP”*** Gdyńskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ WOP.

Wszystkie dokumenty prezentowane są w całości. Jako źródła informacji, są one niezwykle cenne dla badających historię Straży Granicznej. Z pewnością pozwolą wyjaśnić lub uściślić nie jeden sporny problem.

Skład organizacyjny i stan etatowy Wojsk Ochrony Pogranicza
(7 maja 1991 roku)

Lp.	Nazwa jednostki Wojsk Ochrony Pogranicza	Nr Etatu	na czas „W”		na czas „P”	
			żołnierzy	p. c.	żołnierzy	p. c.
1.	**Karpacka Brygada WOP w Nowym Sączu**	**44/086**	**1497**	**57**	**1041**	**64**
1.1.	Batalion Graniczny Karpackiej BWOP w Nowym Targu	44/088	511	8	399	8
1.2.	Batalion Odwodowy Karpackiej BWOP w Sanoku	44/0135	850	5	299	4
2.	**Górnośląska Brygada WOP w Gliwicach**	**44/089**	**2115**	**68**	**1379**	**79**
2.1.	Batalion Graniczny Górnośląskiej BWOP w Cieszynie	44/091	862	13	621	13
3.	**Sudecka Brygada WOP w Kłodzku**	**44/094**	**1438**	**53**	**1026**	**54**
4.	**Łużycka Brygada WOP w Lubaniu Śl.**	**44/095**	**1201**	**61**	**1230**	**84**
4.1.	Batalion Graniczny Łużyckiej BWOP w Szklarskiej Porębie	44/097	648	8	534	8
4.2.	Batalion Graniczny Łużyckiej BWOP w Zgorzelcu	44/098	776	9	603	9
4.3.	Batalion Graniczny Łużyckiej BWOP w Gubinie	44/0100	639	13	552	13
5.	**Pomorska Brygada WOP w Szczecinie**	**44/0102**	**2002**	**70**	**2010**	**111**
5.1	Batalion Graniczny Pomorskiej BWOP w Słubicach	44/0101	714	7	502	7
5.2.	Batalion Graniczny Pomorskiej BWOP w Świnoujściu	44/0106	1333	14	666	10
6.	**Bałtycki Oddział WOP w Koszalinie**	**44/0142**	**1274**	**56**	**1265**	**60**
7.	**Kaszubska Brygada WOP w Gdańsku**	**44/0108**	**2047**	**68**	**1650**	**76**
8.	**Podlasko – Mazurska Brygada WOP w Białymstoku**	**44/0141**	**1961**	**54**	**1235**	**57**
8.1.	GPK Podlasko – Mazurskiej BWOP w Terespolu	44/0136	623	6	290	8
9.	**Bieszczadzka Brygada WOP w Przemyślu**	**44/0139**	**1510**	**56**	**971**	**59**
9.1.	Nadbużański Batalion Graniczny w Chełmie Bieszczadzkiej BWOP	44/0137	817	27	481	26
10.	**Centrum Szkolenia WOP w Kętrzynie**	**44/0115**	**1315**	**61**	**985**	**63**
11.	Ośrodek Szkolenia WOP w Krośnie Odrzańskim	44/0140	844	32	657	32
12.	Ośrodek Szkolenia w Bałtyckim OWOP w Koszalinie	44/0143	438	1	363	1
13.	Ośrodek Tresury Psów Służbowych WOP w Żarce	44/0124	77	2	57	1
14.	Ośrodek Szkolenia Sportowego WOP w Szklarskiej Porębie	44/078	0	0	15	0
15	**Dowództwo WOP w Warszawie**	**44/0127**	**228**	**61**	**227**	**61**
16.	Oddział Zaopatrywania i Obsługi DWOP w Warszawie	44/0116	475	21	379	23
17.	Węzeł Łączności DWOP w Warszawie	44/0121	115	22	65	28
18.	Ośrodek Przetwarzania Informacji WOP w Warszawie	44/0128	10	0	10	0
19.	Redakcja Pisma WOP „Granica” w Warszawie	44/0132	9	8	9	8
20.	Reprez. Zespół Estradowy WOP „Granica” w Warszawie	44/097	0	0	8	44
21.	Orkiestra Reprezentacyjna WOP w Nowym Sączu	44/0122	57	0	57	0
22.	Składnica Samochodowa WOP w Głubczycach	44/0133	61	2	72	2

23.	Archiwum WOP w Kętrzynie	44/077	9	6	9	6
24.	Oddziały Obrony Cywilnej przy Jednostkach WOP podległych Dowódcy WOP	44/0134	0	0	13	590
25.	Ośrodek Wczasów WOP w Jarnołtówku	44/0138	0	0	0	1
26.	Ośrodek Wczasów WOP w Dusznikach Zdroju	44/018	0	0	1	0
27.	Ośrodek Wczasów WOP w Sopocie	44/045	0	0	1	0
28.	Graniczna Placówka Kontrolna WOP Portu Lotniczego Warszawa – Okęcie	44/0144	105	1	300	11
R A Z E M			**26.559**	**870**	**19.982**	**1.621**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Zarządzenia nr 012 Komendanta Głównego SG z 07.05.1991 r.

Skład organizacyjny i etatowy nowopowstałej Straży Granicznej
(według stanu z 16 maja 1991 roku)

Lp.	Nazwa jednostki Straży Granicznej	Nr etatu	Ilość funkcjonariuszy	Ilość prac. urzęd. państw.
1.	**Komenda Główna SG w Warszawie**	44/01	323	116
1.2.	Oddział Administracyjno – Gospodarczy KGSG w Warszawie	44/02	299	42
1.3.	GPK SG Portu Lotniczego Warszawa – Okęcie	44/03	262	4
1.4.	Reprezentacyjny Zespół Artystyczny SG „Granica"	44/04	3	32
2.	**Karpacki Oddział SG w Nowym Sączu**	44/05	945	187
3.	**Beskidzki Oddział SG w Cieszynie**	44/06	816	77
4.	**Śląski Oddział SG w Raciborzu**	44/07	681	77
5.	**Sudecki Oddział SG w Kłodzku**	44/08	656	50
6.	**Łużycki Oddział SG w Lubaniu Śl.**	44/09	1807	88
7.	**Lubuski Oddział SG w Krośnie Odrzańskim**	44/010	1290	143
8.	**Pomorski Oddział SG w Szczecinie**	44/011	1545	126
9.	**Bałtycki Oddział SG w Koszalinie**	44/012	559	56
10.	**Kaszubski Oddział SG w Gdańsku**	44/013	878	83
11.	**Warmińsko – Mazurski Oddział SG w Kętrzynie**	44/014	306	17
12.	**Podlaski Oddział SG w Białymstoku**	44/015	952	70
13.	**Nadbużański Oddział SG w Chełmie**	44/016	853	95
14.	**Bieszczadzki Oddział SG w Przemyślu**	44/017	858	78
15.	Orkiestra Reprezentacyjna SG w Nowym Sączu	44/018	61	2
16.	Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie	44/019	236	61
17.	Ośrodek Szkolenia SG w Krośnie Odrzańskim	44/020	97	4
18.	Ośrodek Szkolenia SG w Koszalinie	44/021	49	12
19.	Ośrodek Tresury Psów Służbowych SG w Żarce	44/022	72	3
20.	Ośrodek Szkolenia Sportowego SG w Szklarskiej Porębie	44/023	8	3
21.	Archiwum SG w Kętrzynie	44/024	3	8
RAZEM			**13.559**	**1.432**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Zarządzenia nr 012 Komendanta Głównego SG z 07.05.1991 r.

Warszawa dn.....19....r.

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
DEPARTAMENT I /WYWIADU/

T A J N E[2]

Ldz. OCH 01413/89
NR EPI. iw120653.489

Otrzymują:

Cz. Kiszczak
H. Dankowski
Z. Sarewicz
A. Sroka
R. Rusin
J. Ćwiek

I N F O R M A C J A

Dotyczy: projektu reorganizacji polskich służb granicznych

W związku z nasilającymi się trudnościami w obsłudze ruchu międzynarodowego na polskich przejściach w MWGzZ[4] zgłoszono inicjatywę reorganizacji służb granicznych.

Wśród głównych przyczyn istniejącego stanu wymienia się czasochłonność odprawy celnej, która spowodowana jest utrzymującym się niedoborem funkcjonariuszy celnych.

Proponuje się zintegrowanie WOP i służby celnej na wzór przedwojennej Straży Granicznej i połączenie w ten sposób procedury odprawy paszportowej i celnej. Realizacja tej koncepcji wymagałaby jednolitego podporządkowania nowej instytucji resortowi spraw wewnętrznych. Taka podległość mogłaby, w ocenie wnioskodawców rozwiązać następujące problemy, z którymi boryka się administracja celna:

- podwyższenie atrakcyjności pracy przez podwyższenie płac oraz zapewnienie lepszej opieki socjalnej;

[2] Odręcznie dopisano „a".

[3] Po prawej stronie poniżej napisu TAJNE znajduje się dekretacja Kiszczaka: *Tow. Pudysz, Tow. Sarewicz, Tow. Stramik - Na co czekamy? - Postawić oficjalnie 11 VII na RM z moim wystąpieniem. 09 VII i podpis nieczytelny.*

[4] Ministerstwo Współpracy Gospodarczej z Zagranicą.

- usprawnienie bazy łączności przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury służby łączności WOP;
- możliwość wykorzystania żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową do czynności pomocniczych.

Zgłoszone postulaty obejmują również znaczne uproszczenie odprawy celnej (np. przekazanie kompetencji związanych z odprawą celną do terenowych urzędów w przypadku takich towarów jak: samochody, sprzęt elektroniczny lub importu prywatnego w ilościach handlowych). Wskazuje się również, iż włączenie wyspecjalizowanych służb WOP do kontroli celnej poprawiłoby wykrywalność przemytu.

Wskazuje się również na możliwości usprawnień w zakresie działań logistycznych, które modyfikując obowiązujące prawo celne w kierunku jego unifikacji dla obrotu handlowego i prywatnego w istotny sposób przyczyniłyby się do uproszczenia odprawy celnej.

Ponadto utworzenie straży granicznej podległej resortowo MSW stworzyłoby większą stabilność organizacyjną służb odpowiedzialnych za ruch graniczny.

D Y R E K T O R

Płk Henryk JASIK

(-) podpis nieczytelny

Oryginał, mps Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej BU sygn. 2307/42, k. 1.

351 Stwór gr.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH

DEPARTAMENT I /WYWIAD/

L.dz. OCH.
NREPI.iw120653.489

WARSZAWA dn.....19...r.

T A J N E

Otrzymują:

Cz.Kiszczak
H.Dankowski
Z.Sarewicz
A.Sroka
R.Rusin
J.Cwiek

I N F O R M A C J A

Dotyczy: projektu reorganizacji polskich służb granicznych

W związku z nasilającymi się trudnościami w obsłudze ruchu międzynarodowego na polskich przejściach w MWGzZ wysunięto inicjatywę reorganizacji służb granicznych.

Wśród głównych przyczyn istniejącego stanu wymienia się czasochłonność odprawy celnej, która spowodowana jest utrzymującym się niedoborem funkcjonariuszy celnych.

Proponuje się zintegrowanie WOP i służby celnej na wzór przedwojennej Straży Granicznej i połączenie w ten sposób procedury odprawy paszportowej i celnej. Realizacja tej koncepcji wymagałaby jednolitego podporządkowania nowej instytucji resortowi spraw wewnętrznych. Taka podległość mogłaby, w ocenie wnioskodawców rozwiązać następujące problemy, z którymi boryka się administracja celna:

- podwyższenie atrakcyjności pracy przez podwyższenie płac oraz zapewnienie lepszej opieki socjalnej;
- usprawnienie bazy łączności przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury służby łączności WOP;
- możliwość wykorzystania żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową do czynności pomocniczych.

Zgłoszone postulaty obejmują również znaczne uproszczenie odprawy celnej (np. przekazanie kompetencji związanych z odprawą celną do terenowych urzędów w przypadku takich towarów jak: samochody, sprzęt elektroniczny lub importu prywatnego w ilościach handlowych). Wskazuje się również, iż włączenie wyspecjalizowanych służb WOP do kontroli celnej poprawiłoby wykrywalność przemytu.

Wskazuje się również na możliwości usprawnień w zakresie działań legislacyjnych, które modyfikując obowiązujące prawo celne w kierunku jego unifikacji dla obrotu handlowego i prywatnego w istotny sposób przyczyniłyby się do uproszczenia odprawy celnej.

Ponadto utworzenie straży granicznej podległej resortowo MSW stworzyłoby większą stabilność organizacyjną służb odpowiedzialnych za ruch graniczny.

D Y R E K T O R
C.I.
Płk Henryk JASIK

Warszawa, 18 grudnia 1989 roku

Godło

P O U F N E

ZARZĄD WSW
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
WARSZAWA

Egz. nr 2

Nr A–pf 843/5
1989 r. 12 19

D O W Ó D C A
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

Obywatel gen. dyw. Feliks STRAMIK

I N F O R M A C J A[5]

dot: reakcji kadry zawodowej Wojsk Ochrony Pogranicza na zapowiedź przekształcenia tej Formacji w Straż Graniczną.

W związku z informacją o planowanym przekształceniu Wojsk Ochrony Pogranicza w Straż Graniczną, zgodnie z poleceniem Dowódcy WOP, w ubiegłym tygodniu we wszystkich jednostkach odbyły się odprawy służbowe, na których stanom osobowym przekazano w krótkiej, konkretnej i pozbawionej emocji formie bliższe dane dotyczące tego zagadnienia. Dzięki temu częściowo ograniczono dalszą eskalację obaw związanych z perspektywami zawodowymi kadry. Formę przekazu tych informacji słuchacze ocenili jako właściwą.

Pomimo to podane przez przełożonych plany reorganizacji wzbudziły w ochranianych jednostkach szerokie dyskusje. Oceny w tej kwestii różnią się w poszczególnych grupach kadry zawodowej.

Wśród żołnierzy zawodowych pracujących bezpośrednio na granicy (GPK i strażnice) przyjęto ten fakt z aprobatą, traktując go jako zapowiedź konkretnych działań zmierzających do ułatwienia służby i podniesienia jej efektywności. Równocześnie środowisko to podkreślało,

[5] Oryginał (maszynopis) dokumentu znajduje się w Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej BU sygn. 2307/42, k. 2 – 3.

że przekształcenie WOP na Straż Graniczną przyczyni się do wzrostu rangi zawodowej, podwyższenia zarobków i utrwalenia autorytetu społecznego.

Odmienne natomiast komentarze odnotowano w grupie żołnierzy zawodowych pełniących służbę w: zwiadzie (bez GPK), kwatermistrzostwie, pododdziałach liniowych, a przede wszystkim w sztabach. Przedstawiciele tego środowiska w wypowiedziach podkreślali, że to właśnie oni odczuwali będą najciężej skutki wprowadzonych zmian. Ich zdaniem w nowych strukturach zabraknie dla nich etatów, a ewentualne zajęcie nowych stanowisk wiązało się będzie z koniecznością przekwalifikowania zawodowego i zmiany miejsca zamieszkania. Budzi to rozgoryczenie i żal z błędnie obranej drogi zawodowej.

Odrębną grupę tworzy też środowisko żołnierzy starszych wiekiem i służbą. Niejasna dotychczas pragmatyka służbowa Straży Granicznej wywołuje wśród nich szczególnie silne emocje i lęk. Zabierający na ten temat głos nie ukrywają obawy o swoją przyszłość (m.in. zakres i wysokość świadczeń emerytalnych). Skarżą się na brak perspektyw na podjęcie jakiejkolwiek pracy po zwolnieniu ich z wojska, szczególnie w małych miejscowościach. Wielu z tych ludzi uważa się za oszukanych, bowiem według nich, zmarnowano lata ich ciężkiej służby dla kraju.

Powyższe przedkładam Obywatelowi Generałowi do wiadomości i służbowego wykorzystania.

SZEF ZARZĄDU WSW
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW

płk mgr Sławomir Komarnicki

(–) podpis nieczytelny

Wydruk. w 2–ch egz.

Egz. nr 1 – adresat
Egz. nr 2 – a/a
Wyk. A–5
Druk A. K.
Dnia 18.12.1989 r.
Nr ks. masz. PF – 813

Oryginał, mps Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej BU sygn. 2307/42, k. 2 – 3.

ZARZĄD WSW
STEROWNICZYCH MSW
WARSZAWA
H-1343/5
19.. r. XII. 19..

Warszawa, 18 grudnia 1989 roku

POUFNE
Egz. nr/r.

DOWÓDCA
WOJSK OCHRONY POGRANICZA
Obywatel gen.dyw. Feliks STRAMIK

INFORMACJA

dot: reakcji kadry zawodowej Wojsk Ochrony Pogranicza na zapowiedź przekształcenia tej Formacji w Straż Graniczną.

W związku z informacją o planowanym przekształceniu Wojsk Ochrony Pogranicza w Straż Graniczną, zgodnie z poleceniem Dowódcy WOP, w ubiegłym tygodniu we wszystkich jednostkach odbyły się odprawy służbowe, na których stanom osobowym przekazano w krótkiej, konkretnej i pozbawionej emocji formie bliższe dane dotyczące tego zagadnienia. Dzięki temu częściowo ograniczono dalszą eskalację obaw związanych z perspektywami zawodowymi kadry. Formę przekazu tych informacji słuchacze oceniali jako właściwą.

Pomimo to podane przez przełożonych plany reorganizacji wzbudziły w ochranianych jednostkach szerokie dyskusje. Oceny w tej kwestii różnią się w poszczególnych grupach kadry zawodowej.

Wśród żołnierzy zawodowych pracujących bezpośrednio na granicy (GPK i strażnice) przyjęto ten fakt z aprobatą, traktując go jako zapowiedź konkretnych działań zmierzających do ułatwienia służby i podniesienia jej efektywności. Równocześnie środowisko to podkreślało, że przekształcenie WOP na Straż Graniczną przyczyni się do wzrostu rangi zawodowej, podwyższenia zarobków i utrwalenia autorytetu społecznego.

Odmienne natomiast komentarze odnotowano w grupie żołnierzy zawodowych pełniących służbę w: zwiadzie (bez GPK), kwatermistrzowstwie, pododdziałach liniowych, a przede wszystkim w sztabach. Przedstawiciele tego środowiska w wypowiedziach pokreślali, że to właśnie oni odczuwali będą najciężej skutki wprowadzonych zmian.

3 52

- 2 -

Ich zdaniem w nowych strukturach zabraknie dla nich etatów, a ewentualne zajęcie nowych stanowisk wiązało się będzie z koniecznością przekwalifikowania zawodowego i zmiany miejsca zamieszkania. Budzi to rozgoryczenie i żal z błędnie obranej drogi zawodowej.

Odrębną grupę tworzy też środowisko żołnierzy starszych wiekiem i służbą. Niejasna dotychczas pragmatyka służbowa Straży Granicznej wywołuje wśród nich szczególnie silne emocje i lęk. Zabierający na ten temat głos nie ukrywają obawy o swoją przyszłość (m.in. zakres i wysokość świadczeń emerytalnych). Skarżą się na brak perspektyw na podjęcie jakiejkolwiek pracy po zwolnieniu ich z wojska, szczególnie w małych miejscowościach. Wielu z tych ludzi uważa się za oszukanych, bowiem według nich, zmarnowano lata ich ciężkiej służby dla kraju.

Powyższe przedkładam Obywatelowi Generałowi do wiadomości i służbowego wykorzystania.

SZEF ZARZĄDU WSW
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
płk mgr Sławomir Komarnicki

Wydruk. w 2-ch egz.
Egz. nr 1 - adresat
Egz. nr 2 - a/a
Wyk. A-5
Druk. A.K.
Dnia 18.12.1989r.
Nr ks.masz . PF-813

Warszawa 20.02.1990 r.

ZARZĄD
WOJSKOWEJ SŁUŻBY WEWNĘTRZNEJ
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
A – 94/5

1. *Minister Spraw Wewnętrznych gen. broni Czesław KISZCZAK*
2. *I Zastępca Ministra Spraw Wewnętrznych gen. dyw. Henryk DANKOWSKI*
3. *Podsekretarz Stanu gen. dyw. Lucjan CZUBIŃSKI*
4. *Podsekretarz Stanu gen. bryg. Zbigniew PUDYSZ*
5. *Komendant Główny MO gen. bryg.*[6] *Zenon TRZCIŃSKI*
6. *Szef Służby Wywiadu i Kontrwywiadu MSW gen. bryg. Zdzisław SAREWICZ*
7. *Szef Służby Bezpieczeństwa MSW płk Jerzy KARPACZ*
8. *Szef Służby Zabezpieczenia Materiałowego MSW gen. bryg. Stanisław KONIECZNY*
9. *Szef Służby Kadr, Szkolenia i Wychowania MSW płk Leszek LAMPARSKI*
10. *Szef Służby Zabezpieczenia Operacyjnego MSW gen. bryg. Stefan STOCHAJ*

W załączeniu przedkładam informację w sprawie działalności „Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP" powstałego 17 lutego 1990 r.

SZEF ZARZĄDU
WOJSKOWEJ SŁUŻBY WEWNĘTRZNEJ
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW

płk mgr Sławomir KOMARNICKI

(–) podpis nieczytelny

[6] Odręcznie poprawiono na dyw.

BU 2307/76

ZARZĄD
WOJSKOWEJ SŁUŻBY WEWNĘTRZNEJ
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
A-94/5

Warszawa, 20.02.1990 r.

2

1. Minister Spraw Wewnętrznych
   gen.broni Czesław KISZCZAK

2. I Zastępca Ministra Spraw Wewnętrznych
   gen.dyw.Henryk DANKOWSKI

3. Podsekretarz Stanu
   gen.dyw.Lucjan CZUBIŃSKI

4. Podsekretarz Stanu
   gen.bryg.Zbigniew PUDYSZ

5. Komendant Główny MO
   gen.~~bryg~~ dyw.Zenon TRZCIŃSKI

6. Szef Służby Wywiadu i Kontrwywiadu MSW
   gen.bryg.Zdzisław SAREWICZ

7. Szef Służby Bezpieczeństwa MSW
   płk Jerzy KARPACZ

8. Szef Służby Zabezpieczenia Materiałowego MSW
   gen.bryg.Stanisław KONIECZNY

9. Szef Służby Kadr,Szkolenia i Wychowania MSW
   płk Leszek LAMPARSKI

10. Szef Służby Zabezpieczenia Operacyjnego MSW
    gen.bryg.Stefan STOCHAJ

W załączeniu przedkładam informację w sprawie działalności "Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP" powstałego 17 lutego 1990 r.

SZEF ZARZĄDU
WOJSKOWEJ SŁUŻBY WEWNĘTRZNEJ
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW

płk mgr Sławomir KOMARNICKI

strona: 0002

BU 2307/76

KARTA INFORMACYJNA

Własność archiwum	Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie
Aktotworca	Zarząd Wojskowej Służby Wewnętrznej Jednostek Wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie. JW. Nr 2776
Tytuł teczki	Ruch żołnierzy zawodowych Wojsk Ochrony Pogranicza, utworzenie "Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP"-komunikat, informacja, korespondencja.
Daty skrajne jednoski archiwalnej	1990-1990
Stara sygnatura	
Sygnatura archiwalna	BU 2307/76

strona: 0000

BU 2307/76

MSW

Zarząd Wojskowej Służby Wewnętrznej Jednostek Wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

JAWNE

Ruch żołnierzy zawodowych Wojsk Ochrony Pogranicza. Utworzenie „Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych Wojsk Ochrony Pogranicza"

Komunikaty, Notatki, Korespondencja.

1990

76

IPN BU 2307/76

strona: 0000-0003

BU 2303/76

Warszawa, 21 lutego 1990 r.

1

ZARZĄD WSW
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
WARSZAWA
Nr ...71-9415...
19..90.. r. D2.2.2.

DOWÓDCA
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

Obywatel gen.dyw. Feliks STRAMIK

W załączeniu przedkładam Obywatelowi Generałowi do wiadomości informację dotyczącą okoliczności powstania "Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP".

Zał. 1 na 3 ark.

AK/MS

SZEF ZARZĄDU WSW
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
płk mgr Sławomir Kamarnicki

strona: 0001

INFORMACJA

w sprawie utworzenia „Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP".

W dniach 17 i 18 lutego 1990 roku z inicjatywy „Samodzielnej Grupy Inicjatywnej Ruchu Obywatelskiego Wojska Polskiego" (lokalnej grupy nieformalnej działającej wśród żołnierzy zawodowych Karpackiej Brygady WOP) odbyło się w Nowym Sączu spotkanie przedstawicieli środowiska kadry Wojsk Ochrony Pogranicza, reprezentujących większość brygad tej formacji.

Jak wskazywały wypowiedzi członków poszczególnych delegacji proces wyłaniania przedstawicieli społeczności wojskowej napotykał na poważne trudności ze względu na opóźnione nadesłanie zaproszeń, spowodowane działaniami dowództwa Karpackiej Brygady WOP i Dowództwa WOP. Powyższe zarzuty spowodowały, że zgromadzeni zażądali opuszczenia sali przez przedstawiciela Dowódcy WOP, który przybył na zjazd w charakterze obserwatora. Po kilkugodzinnych obradach, na wniosek części uczestników obrad, zezwolono na jego bierne uczestnictwo w dalszej dyskusji plenarnej.

W przeddzień zjazdu do wszystkich jednostek WOP rozesłany został telefonogram sygnowany przez „Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Żołnierzy Zawodowych WOP z siedzibą w Gdyni" (który skupia w swoich szeregach kilkudziesięciu żołnierzy zawodowych pełniących służbę w batalionie portowym Gdynia Kaszubskiej Brygady WOP) zawierający oskarżenie pod adresem organizatorów spotkania w Nowym Sączu o działanie z inspiracji wyższych przełożonych mające na celu dezintegrację środowiska wojskowego. Pomimo to na spotkanie przybył por. Marian[7] SELKE – zastępca przewodniczącego NSZZŻZ WOP. Początkowo miał on uczestniczyć w obradach jako niezależny obserwator, ale po stwierdzeniu, że podnoszone przez jego organizację oskarżenia były przedwczesne, skontaktował si ę z Komitetem NSZZŻZ WOP i uzyskał zgodę na czynne włączenie się do obrad.

Już w pierwszym dniu obrad podjęto decyzję o powołaniu „Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP", którego podstawowym celem będzie stworzenie warunków do współudziału kadry zawodowej WOP w tworzeniu dokumentów prawnych związanych z ochroną granic RP.

[7] Powinno być „Mariusz".

Pracami Ruchu kierował będzie 7 osobowy Komitet Organizacyjny, którego przewodniczącym został ppłk Wojciech BRACISZEWSKI – dca Ośrodka Szkolenia PiMS[8] w Pomorskiej Brygadzie WOP w Szczecinie. W skład władz wybrany został także por. M. SELKE. Większość delegatów dążyła do włączenia reprezentowanej niego organizacji Gdyńskiej w skład Ruchu, jednak do chwili uzyskania akceptacji większości członków NSZZŻZ WOP w Gdyni sprawa ta pozostaje otwarta.

Na spotkaniu opracowano i przyjęto do realizacji założenia programowe Ruchu, które zawarto w dwóch oświadczeniach skierowanych do kadry zawodowej WOP. Zawierają one m.in.: wezwanie do wstrzymania procesu reorganizacji formacji do czasu skonsultowania zmian ze środowiskiem kadry, wprowadzenie w miejsce przewidywanej w projekcie ustawy Straży Granicznej – formacji o nazwie Policja Graniczna oraz ochronę interesów kadry zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób zwalnianych z likwidowanych jednostek.

Z woli delegatów w najbliższych dniach przedstawiciele Komitetu organizacyjnego mają udać się do Sejmu i Senatu RP z prośbą o wysłuchanie ich opinii na temat przyszłych zmian w zakresie ochrony granic państwa przez członków komisji legislacyjnych.

O wszystkich swoich działaniach Ruch będzie informował Dowódcę WOP, jak też wyższych przełożonych resortowych. Nie przewiduje się prowadzenia działalności sprzecznej z prawem lub nadania jej charakteru niejawnego.

Według ocen szacunkowych, działalność Ruchu popiera obecnie kilkuset żołnierzy zawodowych WOP.

W czasie obrad podjęto decyzję o zaniechaniu dalszej działalności wymienionej na wstępie organizacji „SGIRO WP" i włączeniu jej członków do prac Ruchu oraz wystosowano telegram do Dowódcy WOP z prośbą o wstrzymanie prac związanych z restrukturyzacją formacji.

17 lutego br. do sali obrad znajdującej się na terenie Karpackiej Brygadzie WOP przybył, na zaproszenie organizatorów, Senator Ziemi Nowosądeckiej ob. PAWŁOWSKI[9]. W czasie spotkania z delegatami podkreślił on znaczenie formacji dla ochrony granic kraju oraz zachęcił żołnierzy zawodowych do tworzenia swoistej grupy nacisku, która będzie mogła wywierać w przy-

[8] Podoficerów i młodszych specjalistów.

[9] Krzysztof.

szłości wpływ na posłów i senatorów, aby starali się uwzględniać w pracach Parlamentu RP zagadnienia i problemy nurtujące żołnierzy WOP. Przemyślane i wyważone wypowiedzi sen. PAWŁOWSKIEGO słuchacze przyjęli z aprobatą. Równocześnie podkreślili, że nie mieli możliwości podzielenia się swoimi problemami z przełożonymi, bowiem ci ignorują inicjatywy społeczne służące obronie sprawy WOP na szerszym forum społecznym. Jako przykład podawano tu próby opóźnienia rozesłania zaproszeń na zjazd.

Ustalono, że obecni na zjeździe, po powrocie do jednostek, zapoznają całą kadrę z treścią przyjętych dokumentów programowych. Nie przewidywano, aby Ruch rozbudowywał struktury pionowe. Decyzja o dalszych formach organizacyjnych (lub też rozwiązaniu Ruchu) podjęta zostanie po zakończeniu prac legislacyjnych związanych z ochroną granic RP.

Oryginał, mps Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej BU sygn. 2307/76, k. 2 – 5.

I N F O R M A C J A

w sprawie utworzenia "Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP".

W dniach 17 i 18 lutego 1990 roku z inicjatywy "Samodzielnej Grupy Inicjatywnej Ruchu Obywatelskiego Wojska Polskiego"(lokalnej grupy nieformalnej działającej wśród żołnierzy zawodowych Karpackiej Brygady WOP) odbyło się w Nowym Sączu spotkanie przedstawicieli środowiska kadry Wojsk Ochrony Pogranicza, reprezentujących większość brygad tej formacji.

Jak wskazywały wypowiedzi członków poszczególnych delegacji proces wyłaniania przedstawicieli społeczności wojskowej napotykał na poważne trudności ze względu na opóźnione nadesłanie zaproszeń, spowodowane działaniami dowództwa Karpackiej Brygady WOP i Dowództwa WOP. Powyższe zarzuty spowodowały,że zgromadzeni zażądali opuszczenia sali przez przedstawiciela Dowódcy WOP, który przybył na zjazd w charakterze obserwatora. Po kilkugodzinnych obradach, na wniosek części uczestników obrad, zezwolono na jego bierne uczestnictwo w dalszej dyskusji plenarnej.

W przeddzień zjazdu do wszystkich jednostek WOP rozesłany został telefonogram sygnowany przez "Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Żołnierzy Zawodowych WOP z siedzibą w Gdyni" (który skupia w swoich szeregach kilkudziesięciu żołnierzy zawodowych pełniących służbę w batalionie portowym Gdynia Kaszubskiej Brygady WOP) zawierający oskarżenie pod adresem organizatorów spotkania w Nowym Sączu o działanie z inspiracji wyższych przełożonych mające na celu dezintegrację środowiska wojskowego. Pomimo to na spotkanie przybył por.Marian SELKE - zastępca przewodniczącego NSZZŻZ WOP. Początkowo miał on uczestniczyć w obradach jako niezależny obserwator, ale po stwierdzeniu,że podnoszone przez jego organizację oskarżenia były przedwczesne, skontaktował się z Komitetem NSZZŻZ WOP i uzyskał zgodę na czynne włączenie się do obrad.

strona: 0003

BU 2307/76

4

- 2 -

Już w pierwszym dniu obrad podjęto decyzję o powołaniu "Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP", którego podstawowym celem będzie stworzenie warunków do współudziału kadry zawodowej WOP w tworzeniu dokumentów prawnych związanych z ochroną granic RP.
Pracami Ruchu kierował będzie 7 osobowy Komitet Organizacyjny, którego przewodniczącym został ppłk Wojciech BRACISZEWSKI - dca Ośrodka Szkolenia PiMS w Pomorskiej Brygadzie WOP w Szczecinie. W skład władz wybrany został także por.M.SZLKE. Większość delegatów dążyła do włączenia reprezentowanej przez niego organizacji Gdyńskiej w skład Ruchu, jednak do chwili uzyskania akceptacji większości członków NSZZŻ WOP w Gdyni sprawa ta pozostaje otwarta.

Na spotkaniu opracowano i przyjęto do realizacji założenia programowe Ruchu, które zawarto w dwóch oświadczeniach skierowanych do kadry zawodowej WOP. Zawierają one m.in.:wezwanie do wstrzymania procesu reorganizacji formacji do czasu skonsultowania zmian ze środowiskiem kadry, wprowadzenie w miejsce przewidywanej w projekcie ustawy Straży Granicznej - formacji o nazwie Policja Graniczna oraz ochronę interesów kadry zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób zwalnianych z likwidowanych jednostek.

Z woli delegatów w najbliższych dniach przedstawiciele Komitetu organizacyjnego mają udać się do Sejmu i Senatu RP z prośbą o wysłuchanie ich opinii na temat przyszłych zmian w zakresie ochrony granic państwa przez członków komisji legislacyjnych.

O wszystkich swoich działaniach Ruch będzie informował Dowódcę WOP, jak też wyższych przełożonych resortowych. Nie przewiduje się prowadzenia działalności sprzecznej z prawem lub nadania jej charakteru niejawnego.

Według ocen szacunkowych,opartych na wypowiedziach członków delegacji,działalność Ruchu popiera obecnie kilkuset żołnierzy zawodowych WOP.

W czasie obrad podjęto decyzję o zaniechaniu dalszej działalności wymienionej na wstępie organizacji "SGIRO WP" i włączeniu jej członków do prac Ruchu oraz wystosowano telegram do Dowódcy WOP z prośbą o wstrzymanie prac związanych z restrukturyzacją formacji.

strona: 0004

BU 2307/76

5

- 3 -

17 lutego br. do sali obrad znajdującej się na terenie Karpackiej Brygady WOP przybył, na zaproszenie organizatorów, Senator Ziemi Nowosądeckiej ob.PAWŁOWSKI. W czasie spotkania z delegatami podkreślił on znaczenie formacji dla ochrony granic kraju oraz zachęcił żołnierzy zawodowych do tworzenia swoistej grupy nacisku, która będzie mogła wywierać w przyszłości wpływ na posłów i senatorów, aby starali się uwzględniać w pracach Parlamentu RP zagadnienia i problemy nurtujące żołnierzy WOP. Przemyślane i wyważone wypowiedzi sen.PAWŁOWSKIEGO słuchacze przyjęli z aprobatą. Równocześnie podkreślali,że nie mieli możliwości podzielenia się swoimi problemami z przełożonymi,bowiem ci ignorują inicjatywy społeczne służące obronie sprawy WOP na szerszym formu społecznym. Jako przykład podawano tu próby opóźnienia rozesłania zaproszeń na zjazd.

Ustalono,że obecni na zjeździe, po powrocie do jednostek, zapoznają całą kadrę z treścią przyjętych dokumentów programowych. Nie przewidywano,aby Ruch rozbudowywał struktury pionowe.Decyzja o dalszych formach organizacyjnych (lub też rozwiązaniu Ruchu) podjęta zostanie po zakończeniu prac legislacyjnych związanych z ochroną granic RP.

strona: 0005

Komunikat (apel)[10]

GRUPY PRZEDSTAWICIELSKIEJ
„RUCHU OBYWATELSKIEGO WOJSKA POLSKIEGO"

przy Karpackiej Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza
i Jednostce Wojskowej Wojskowej Służby Wewnętrznej w Nowym Sączu

W KaB WOP i w JW WSW w Nowym Sączu zawiązał się „Ruch Obywatelski WP" - propozycja i zalążek niezależnej organizacji środowiska wojskowego, której celem będzie reprezentacja i obrona interesów kadry zawodowej[11].

Powstanie Samodzielnej Grupy Inicjatywnej, a następnie Grupy Przedstawicielskiej „Ruchu Obywatelskiego WP" przy naszych jednostkach spowodowane było szeroką konsultacją oraz autentycznym zapotrzebowaniem kadry zawodowej na utworzenie demokratycznej i niezależnej organizacji środowiskowej, będącej rzeczywistym rzecznikiem społeczności wojskowej.

Proponowana nazwa, cele i zadania RUCHU są problemem otwartym, a o jego ostatecznym kształcie zdecyduje wynik dyskusji wśród całej kadry zawodowej. Racją nadrzędną nowej organizacji musi być przestrzeganie takich wartości jak: obrona państwa, umacnianie zdolności obronnych armii, patriotyzm, nierozerwalna więź wojska ze społeczeństwem oraz integracja z innymi, niezależnymi inicjatywami żołnierskimi. Będziemy przy tym respektować porządek prawny, zasadę jednoosobowego dowodzenia, zadania stojące przed wojskiem.

Nie godzimy się na jednak na instrumentalne, przedmiotowe traktowanie. Zwracamy się do wszystkich przełożonych oraz do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o:

- odpolitycznienie wojska z jednoczesnym zagwarantowaniem rzeczywistego prawa każdego żołnierza do zrzeszania się i przynależności organizacyjnej poza miejscem służby, do swobodnego wyrażania światopoglądu i myśli politycznych
- pełną i publiczną rehabilitację żołnierzy zawodowych represjonowanych, w niedalekiej jeszcze przeszłości, z powodów politycznych lub wyznaniowych; przyznaniem im prawa powrotu w szeregi WP, do odszkodowań i utraconych świadczeń

[10] Z lewej strony napisu Komunikat znajduje się dekretacja: S podkreślenie, a pod nim napis OBIEGIEM i data 12.02.1990 oraz podpis nieczytelny.

[11] Podkreślenia nie pochodzą od autorów Komunikatu, a poczynił je zapewne szef Zarządu WSW JW MSW podczas dekretacji 12.02.1990 r.

- podjęcie inicjatywy w celu stworzenia konstytucyjnych gwarancji wykluczających możliwość użyciu wojska przeciwko społeczeństwu [12] bez przyzwolenia Zgromadzenia Narodowego
- przyznanie żołnierzom zawodowym prawa do tworzenia własnych związków lub innej formy organizacyjnej gwarantującej kadrze zawodowej zabezpieczenie godnych warunków socjalno - bytowych
- zachowanie i rozwój istniejącej już bazy socjalnej, głównie w zakresie szeroko pojętej profilaktyki zdrowotnej, rekreacji i wypoczynku
- konsultowaną zmianę regulaminów, zasad etyki żołnierzy zawodowych i innych przepisów normujących zawodową służbę wojskową a zwłaszcza pragmatykę służby żołnierzy WOP
- bezpośredni wpływ kadry na kształt projektowanej ustawy o ochronie granic RP i jej organach, właściwego statusu społeczno - prawnego i materialnego żołnierzy odpowiedzialnych za jej ochronę, będących integralną częścią Sił Zbrojnych
- wstrzymanie redukcji Wojska Polskiego w aktualnej sytuacji międzynarodowej oraz reorganizację armii, rozpoczynając ją od likwidacji przerostów administracyjnych.

Proponujemy, aby „Ruch Obywatelski Wojska Polskiego" zajął się następującymi sprawami:

- zapewnienia kadrze zawodowej stałego, skonsultowanego z nią statusu prawnego, zwłaszcza w odniesieniu do zasad służby zawodowej, emerytur i rent, warunków socjalno - bytowych
- współdecydowaniem o wysokości uposażeń kadry, warunkach mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, rekreacji i wypoczynku, zwłaszcza w kontekście specyficznego usytuowania WOP w strukturach obrony i bezpieczeństwa państwa
- autentycznym wpływem kadry zawodowej na kształt regulaminów, zasad etyki żołnierzy zawodowych i innych postanowień mających związek ze służbą zarówno na terenie jednostki, jak i poza nią
- odrodzeniem i pielęgnowaniem tradycji oręża polskiego we wszystkich przejawach działalności służbowej, w stosunkach środowiskowych oraz w kontaktach ze społeczeństwem
- nawiązaniem do tradycji Korpusu Ochrony Pogranicza II Rzeczypospolitej i poparciem inicjatyw zmierzających do stworzenia ochrony granicy państwa w oparciu o ówczesne wzorce [13]
- dostępem do środków masowego przekazu; wyrażaniem na ich łamach swoich postulatów, kierunków działania naszego RUCHU oraz innych niezależnych opinii społeczności wojskowej.

„RUCH OBYWATELSKI WOJSKA POLSKIEGO" chce włączyć się również do budowy nowej Rzeczypospolitej; powołać do życia organizm opiniotwórczy, opiniodawczy ale także roszczeniowy. Powinien skupiać wszystkich aktywnych w tym duchu żołnierzy, rezerwistów, komba-

[12] Obok tekstu odręcznie postawiono znak zapytania.

[13] Obok treści postawiono znak wykrzyknika.

tantów i obywateli, bez względu na kolor legitymacji partyjnej czy służbowej, wyznanie religijne i poglądy. Wobec przyzwolenia przełożonych dla tego typu działalności w MON i MSW oraz rozpoczętej już reorganizacji armii, jest to sprawa nie cierpiąca zwłoki. Trzeba współtworzyć nową jakość, prawdziwie społeczne i obywatelskie wojsko polskie.

Żołnierze – obywatele spełniali powinności wobec Ojczyzny zawsze; tak bywało w przeszłości, w okresach przesilenia, tak powinno być i teraz: dla dobra Rzeczypospolitej i jej Sił Zbrojnych.

Grupa Przedstawicielska
„RUCHU OBYWATELSKIEGO WOJSKA POLSKIEGO"

przy KaB WOP i JW WSW w Nowym Sączu

1. mjr Adam BARDA
2. kpt. Leszek CEGIEŁKA
3. kpt. Krzysztof MAŃCZYK
4. kpt. Zbigniew JEŻ
5. por. Ryszard ŁAKOMSKI
6. kpt. Edward MAJOCH
7. kpt. Bogusław POCIECHA
8. ppłk Zbigniew SOLIŃSKI
9. por. Wacław SÓŁKOWSKI
10. kpt. Tomasz SZKLIŃSKI
11. kpt. Tadeusz WIECIECH
12. kpt. Leszek ZATORSKI
13. kpt. Zygmunt ANDREJAS
14. st. chor. Andrzej SIWIEC
15. st. sier. szt. Krzysztof WÓJCIK
16. kpt. Krzysztof GRONDALSKI
17. ppor. Zbigniew KORZENIOWSKI
18. mł. chor. Andrzej ŁYSOWSKI
19. st. chor. Bogusław ŁUKASIK
20. mł. chor. Wiesław WÓJTOWICZ
21. kpt. Wojciech KAWECKI

Na odwrocie ostatniej strony APELU znajdują się odręczne zapiski – dziewięć nazwisk, a przy nich odręczne nieczytelne podpisy:

płk Bednaszewski (–)
płk Balcerzak (–)
płk Kołtak (–)
ppłk Roźluk (–)
ppłk Grzędziński (–) 13.02.1990 r.
mjr Koweszko (–) 13.02.1990 r.
mjr Grochowski (–)
por. Rudła (–)
por. Świercz (–) 90.02.19

Oryginał, mps powielony Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej BU sygn. 2307/76, k. 8 – 12.

BU 2307/76

9

E.O.P.W.D.I.K.I.T. (E.P.C.I)

GRUPY PRZEDSTAWICIELSKIEJ
"RUCHU OBYWATELSKIEGO WOJSKA POLSKIEGO"
przy Karpeckiej Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza
i Jednostce Wojskowej Wojskowej Służby Wewnętrznej
w Nowym Sączu

W BaB WOP i w JW WSW w Nowym Sączu zawiązał się "Ruch Obywatelski WP" - propozycja i zalążek niezależnej organizacji środowiska wojskowego, której celem będzie reprezentacja i obrona interesów kadry zawodowej.
Powstanie Samodzielnej Grupy Inicjatywnej, a następnie Grupy Przedstawicielskiej "Ruchu Obywatelskiego WP" przy naszych jednostkach spowodowane było szeroką konsultacją oraz autentycznym zapotrzebowaniem kadry zawodowej na utworzenie demokratycznej i niezależnej organizacji środowiskowej, będącej rzeczywistym rzecznikiem społeczności wojskowej.
Proponowana nazwa, cele i zadania RUCHU są problemem otwartym, a o jego ostatecznym kształcie zdecyduje wynik dyskusji wśród całej kadry zawodowej. Racją nadrzędną nowej organizacji musi być przestrzeganie takich wartości jak : obrona państwa, umacnianie zdolności obronnych armii, patriotyzm, nierozerwalne więź wojska ze społeczeństwem oraz integracja z innymi, niezależnymi inicjatywami żołnierskimi. Będziemy przy tym respektować porządek prawny, zasadę jednoosobowego dowodzenia, zadania stojące przed wojskiem.
Nie godzimy się jednak na instrumentalne, przedmiotowe traktowanie. Zwracamy się do wszystkich przełożonych oraz do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o :

- odpolitycznienie wojska z jednoczesnym zagwarantowaniem rzeczywistego prawa każdego żołnierza do zrzeszania się i przynależności organizacyjnej poza miejscem służby, do swobodnego wyrażania światopoglądu i myśli politycznych
- pełną i publiczną rehabilitację żołnierzy zawodowych represjonowanych, w niedalekiej jeszcze przeszłości, z powodów politycznych lub wyznaniowych ; przyznanie im prawa powrotu w szeregi WP, do odszkodowań i utraconych świadczeń

BU 2307/76

10

- 2 -

- podjęcie inicjatywy w celu stworzenia konstytucyjnych gwarancji wykluczających możliwość użycia wojska przeciwko społeczeństwu bez przyzwolenia Zgromadzenia Narodowego

?

- przyznanie żołnierzom zawodowym prawa do tworzenia własnych związków zawodowych lub innej formy organizacyjnej gwarantującej kadrze zawodowej zabezpieczenie godnych warunków socjalno-bytowych
- zachowanie i rozwój istniejącej już bazy socjalnej, głównie w zakresie szeroko pojętej profilaktyki zdrowotnej, rekreacji i wypoczynku
- konsultowaną zmianę regulaminów, zasad etyki żołnierzy zawodowych i innych przepisów normujących zawodową służbę wojskową, a zwłaszcza pragmatykę służby żołnierzy WOP
- bezpośredni wpływ kadry na kształt projektowanej ustawy o ochronie granic RP i jej organach, właściwego statusu społeczno-prawnego i materialnego żołnierzy odpowiedzialnych za jej ochronę, będących integralną częścią Sił Zbrojnych
- wstrzymanie redukcji Wojska Polskiego w aktualnej sytuacji międzynarodowej oraz reorganizację armii, rozpoczynając ją od likwidacji przerostów administracyjnych.

Proponujemy, aby "Ruch Obywatelski Wojska Polskiego" zajął się następującymi sprawami :

- zapewnienia kadrze zawodowej stałego, skonsultowanego z nią statusu prawnego, zwłaszcza w odniesieniu do zasad służby zawodowej, emerytur i rent, warunków socjalno-bytowych
- współdecydowaniem o wysokości uposażeń kadry, warunkach mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, rekreacji i wypoczynku, zwłaszcza w kontekście specyficznego usytuowania WOP w strukturach obrony i bezpieczeństwa państwa
- autentycznym wpływem kadry zawodowej na kształt regulaminów, zasad etyki żołnierzy zawodowych i innych postanowień mających związek ze służbą, zarówno na terenie jednostki, jak i poza nią
- odrodzeniem i pielęgnowaniem tradycji oręża polskiego we wszystkich przejawach działalności służbowej, w stosunkach środowiskowych oraz w kontaktach ze społeczeństwem

strona: 0010

BU 2307/76

11

- 3 -

- nawiązanie do tradycji Korpusu Ochrony Pogranicza II Rzeczypospolitej i poparciem inicjatyw zmierzających do stworzenia ochrony granicy państwa w oparciu o ówczesne wzorce
- dostępez do środków masowego przekazu ; wyrażaniem na ich łamach swoich postulatów, kierunków działania naszego RUCHU oraz innych niezależnych opinii społeczności wojskowej.

"RUCH OBYWATELSKI WOJSKA POLSKIEGO" chce włączyć się również do budowy nowej Rzeczypospolitej, powołać do życia organizm opiniotwórczy, opiniodawczy ale także roszczeniowy. Powinien skupiać wszystkich aktywnych w tym duchu żołnierzy, rezerwistów, kombatantów i obywateli, bez względu na kolor legitymacji partyjnej czy służbowej, wyznanie religijne i poglądy. Wobec przyzwolenia przełożonych dla tego typu działalności w MON i MSW oraz rozpoczętej już reorganizacji armii, jest to sprawa niecierpiąca zwłoki. Trzeba współtworzyć nową jakość, prawdziwie społeczne i obywatelskie wojsko polskie.
Żołnierze - obywatele spełniali powinności wobec Ojczyzny zawsze; tak bywało w przeszłości, w okresach przesilenia, tak powinno być i teraz; dla dobra Rzeczypospolitej i jej Sił Zbrojnych.

Grupa Przedstawicielska
"RUCHU OBYWATELSKIEGO WOJSKA POLSKIEGO"
przy KaB WOP i JW WSW w Nowym Sączu

1. mjr Adam BARDA
2. kpt. Leszek CEDZIEŁKA
3. kpt. Krzysztof IWAŃCZYK
4. kpt. Zbigniew JEŻ
5. por. Ryszard ŁAKOMSKI
6. kpt. Edward MAJOCH
7. kpt. Bogusław POCIECHA
8. ppłk Zbigniew SOLIŃSKI
9. por. Wacław SÓŁKOWSKI
10. kpt. Tomasz SZKLIŃSKI
11. kpt. Tadeusz WIECIECH
12. kpt. Leszek ZATORSKI
13. kpt. Zygmunt ANDREJAS
14. st.chor. Andrzej SIWIEC
15. st.sier.szt.Krzysztof WÓJCIK
16. kpt. Krzysztof GRONDALSKI
17. ppor. Zbigniew KORZENIOWSKI
18. mł.chor. Andrzej ŁYSOWSKI
19. st.chor. Bogusław ŁUKASIAK
20. mł.chor. Wiesław WÓJTOWICZ
21. kpt. Wojciech KAWECKI

strona: 0011

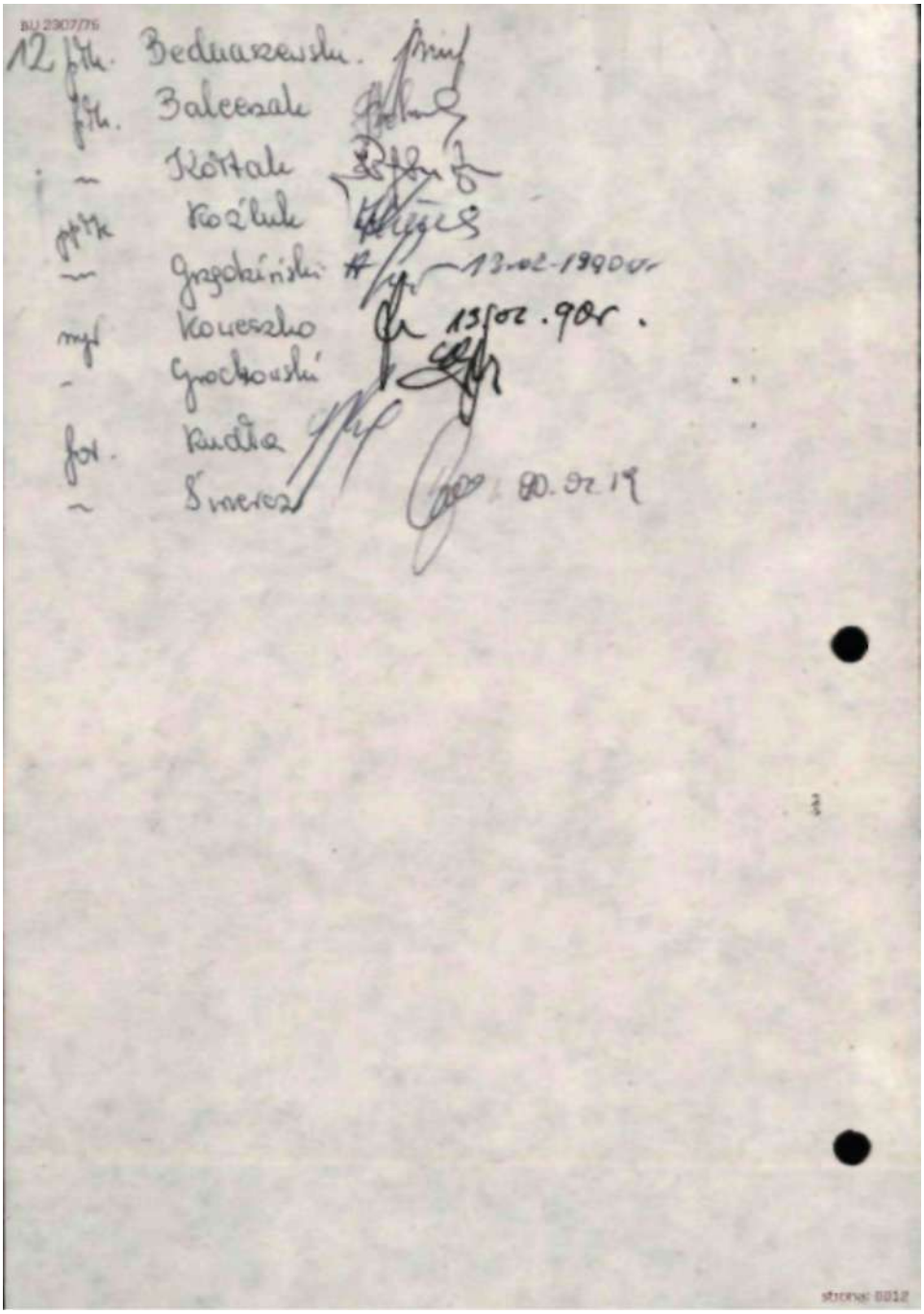
BU 2307/76
12 ppłk. Bednarzewski.
ppłk. Balcerzak
~ Kóttak
ppłk Kozłuk
~ Grzędzinski 13-02-1990 r.
mjr Kowerzko 13/02.90 r.
~ Grochowski
por. Rudka
~ Śmierz 20.02.19
strona 0012

Nowy Sącz, dnia 1990–02–07

GODŁO

WYDZIAŁ WSW JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
Nowy Sącz
Nr b/n
09.02.1990 r.

D O W Ó D Z T W O[14]
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

w Warszawie

Z A R Z Ą D
WOJSKOWEJ SŁUŻBY WEWNĘTRZNEJ
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW

w Warszawie

do wiadomości:

1. Górnośląska Bryg. WOP Gliwice – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW
2. Sudecka Brygada WOP Kłodzko – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW
3. Pomorska Bryg. WOP Szczecin – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW
4. Bałtycka Bryg. WOP Koszalin – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW
5. Łużycka Bryg. WOP Lubań – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW
6. Kaszubska Bryg. WOP Gdańsk – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW
7. Podl.–Mazurska Bryg. WOP Białystok – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW
8. Bieszczadzka Bryg. WOP Przemyśl – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW
9. Centr. Szkolenia WOP Kętrzyn – do wiad. – Wydz. WSW JW MSW

W załączeniu przesyłamy apel /komunikat/ Grupy Przedstawicielskiej Ruchu OWP z prośbą o zapoznanie z jego treścią podległą kadrę zawodową.

Nadto informujemy, że tekst – komunikat w dn. 08.02.90 r. został przekazany do Sejmu i Senatu RP w imieniu ok. 80% kadry zawodowej KaB WOP i Wydziału WSW JW MSW w Nowym Sączu.

GRUPA PRZEDSTAWICIELSKA
RUCHU OBYWATELSKIEGO WOJSKA POLSKIEGO

przy KaB WOP i Wydziału WSW JW MSW
Nowy Sącz

Oryginał, mps Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej BU sygn. 2307/76, k. 13.

[14] Odręcznie skreślono.

BU 2307/76

WYDZIAŁ WSW
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
Nowy Sącz
Nr 6/w
09 - 02 1990 r.

Nowy Sącz, dnia 1990-02-07

12

DOWÓDZTWO
WOJSK OCHRONY POGRANICZA
w Warszawie

ZARZĄD
WOJSKOWEJ SŁUŻBY WEWNĘTRZNEJ
JEDNOSTEK WOJSKOWYCH MSW
w Warszawie

do wiadomości :

1. Górnośląska Bryg. WOP Gliwice - do wiad. - Wydz. WSW JW MSW
2. Sudecka Brygada WOP Kłodzko - do wiad. Wydz. WSW JW MSW
3. Pomorska Bryg. WOP Szczecin - do wiad. - Wydz. WSW JW MSW
4. Bałtycka Bryg. WOP Koszalin - do wiad. - Wydz. WSW JW MSW
5. Łużycka Bryg. WOP Lubań - do wiad. - Wydz. WSW JW MSW
6. Kaszubska Bryg. WOP Gdańsk - do wiad. - Wydz. WSW JW MSW
7. Podl.-Mazurska Bryg. WOP Białystok - do wiad. Wydz. WSW JW MSW
8. Biszczadzka Bryg. WOP Przemyśl - do wiad. Wydz. WSW JW MSW
9. Centr.Szkolenia WOP Kętrzyn - do wiad. Wydz. WSW JW MSW

W załączeniu przesyłamy apel /komunikat/ Grupy Przedstawicielskiej Ruchu OWP z prośbą o zapoznanie z jego treścią podległą kadrę zawodową.

Nadto informujemy, że tekst-komunikat w dn. 08.02.90 r. został przekazany do Sejmu i Senatu RP w imieniu ok. 80% kadry zawodowej KaB WOP i Wydziału WSW JW MSW w Nowym Sączu.

GRUPA PRZEDSTAWICIELSKA
RUCHU OBYWATELSKIEGO WOJSKA POLSKIEGO

przy KaB WOP i Wydziału WSW JW MSW
Nowy Sącz

strona: 0013

Godło

Dowódca
Wojsk Ochrony Pogranicza

Warszawa, dnia 2.03.1990 roku

1. Minister Spraw Wewnętrznych gen. broni Czesław KISZCZAK
2. I Zastępca Ministra Spraw Wewnętrznych gen. dyw. Henryk DANKOWSKI[15]
3. Podsekretarz Stanu gen. dyw. Lucjan CZUBIŃSKI
4. Podsekretarz Stanu gen. bryg. Zbigniew PUDYSZ
5. Komendant Główny MO gen. bryg. Zenon TRZCIŃSKI
6. Szef Służby Wywiadu i Kontrwywiadu MSW gen. bryg. Zdzisław SAREWICZ
7. Szef Służby Bezpieczeństwa MSW płk Jerzy KARPACZ
8. Szef Służby Zabezpieczenia Materiałowego MSW gen. bryg. Stanisław KONIECZNY
9. Szef Służby Kadr, Szkolenia i Wychowania MSW płk Leszek LAMPARSKI
10. Szef Służby Zabezpieczenia Operacyjnego MSW gen. bryg. Stefan STOCHAJ

W załączeniu przedkładam informację w sprawie działalności „Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP".

gen. dyw. Feliks STRAMIK

(podpis nieczytelny)

[15] Podkreślenie wykonane odręcznie, a obok dekretacja: Płk Wasik, podkreślenie, podpis nieczytelny i data 90.03.03.

IPN BU 1585/16483

Egz nr ...

DOWÓDCA
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

Warszawa, 2 marca 1990 r.

1. Minister Spraw Wewnętrznych
   gen. broni Czesław KISZCZAK
2. I Zastępca Ministra Spraw Wewnętrznych
   gen. dyw. Henryk DANKOWSKI
3. Podsekretarz Stanu
   gen. dyw. Lucjan CZUBIŃSKI
4. Podsekretarz Stanu
   gen. bryg. Zbigniew PUDYSZ
5. Komendant Główny MO
   gen. bryg. Zenon TRZCIŃSKI
6. Szef Służby Wywiadu i Kontrwywiadu MSW
   gen. bryg. Zdzisław SAREWICZ
7. Szef Służby Bezpieczeństwa MSW
   płk Jerzy KARPACZ
8. Szef Służby Zabezpieczenia Materiałowego MSW
   gen. bryg. Stanisław KONIECZNY
9. Szef Służby Kadr, Szkolenia i Wychowania MSW
   płk Leszek LAMPARSKI
10. Szef Służby Zabezpieczenia Operacyjnego MSW
    gen. bryg. Stefan STOCHAJ

W załączeniu przedkładam informację w sprawie działalności "Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP".

gen. dyw. Feliks STRAMIK

Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów

Ok-25 W Z Graf. Zam. 5126 1988 r.

64 z 73

Godło

Dowódca
Wojsk Ochrony Pogranicza

Warszawa, dnia 2.03.1990 roku

I N F O R M A C J A

o tworzeniu się organizacji środowiskowej kadry zawodowej w jednostkach WOP.

Początki struktur organizacji środowiskowej kadry WOP przypadają na styczeń 1990 roku i mają miejsce na terenie Kaszubskiej i Karpackiej Brygady WOP. Mimo braku bezpośrednich kontaktów miedzy tymi ośrodkami, podejmowane przez nie działania wskazują wiele cech wspólnych, które polegają na powstawaniu grup inicjatywnych, nawiązywaniu kontaktów z miejscowymi posłami i senatorami celem uzyskania poparcia dla działalności zrzeszeniowej.

Gdyńska grupa inicjatywna (Kaszubska Brygada) licząca 11 osób, której przewodniczy kpt. Władysław Krugły – zastępca dowódcy batalionu portowego ds. wychowawczych, organizuje – za zgodą dowódcy Brygady[16] – w drugiej połowie stycznia zebranie kadry zawodowej brygady powołując organizacje o tymczasowej nazwie „Niezależny Związek Żołnierzy Zawodowych WOP". W opracowanym dokumencie określa się cele i zadania związku, który ma *„reprezentować i bronić interesów jego członków wobec kierownictwa WOP, resortu, organów władzy i administracji państwowej, wyrażać opinie kadry w sprawie dokumentów normatywnych dotyczących WOP, sposobów rozwiązywania spraw natury socjalno – bytowej i innych problemów nurtujących środowisko wojskowe"*. Podkreśla się, że działalność przyszłej organizacji nie będzie mieć charakteru związku zawodowego, a jej nazwa i kształt zależeć będą od samych członków, nie może tez naruszać zasad dyscypliny wojskowej i jednoosobowego dowodzenia.

Organizatorzy zwrócili się do dowództwa WOP, i kierownictwa MSW o akceptacje swych działań, a zwłaszcza o zezwolenie na rozpropagowanie wśród innych jednostek idei związku żołnierzy zawodowych WOP.

W dniu 7.02. br. odbyłem spotkanie z całą kadrą Kaszubskiej Brygady WOP oraz grupą inicjatywną związku, na którym wyjaśniono szereg nurtujących to środowisko problemów

[16] Dowódcą KBWOP był wówczas płk Jerzy Więckowski.

zwłaszcza dotyczących warunków materialno – bytowych i restrukturyzacji WOP. Organizatorzy w oparciu o przedstawione założenia jakimi ma kierować się przyszła organizacja uzyskali aprobatę dla swej inicjatywy oraz zgodę na kontaktowanie się z innymi jednostkami WOP za pomocą służbowych środków łączności.

Równolegle w Karpackiej Brygadzie WOP ukonstytuowała[17] się 21 osobowa grupa pod przewodnictwem ppłk. Zbigniewa Solińskiego – szefa łączności brygady, która w wydanym komunikacie ogłosiła się jako *„Ruch Obywatelski Wojska Polskiego przy Karpackiej Brygadzie WOP i jednostce wojskowej WSW w Nowym Sączu”*. Treści założeń prezentowanych przez tę grupę są w zasadzie zbieżne z treściami grupy gdyńskiej. Różnią się one jedynie sposobem i precyzją ujęcia poszczególnych zagadnień na korzyść grupy z Gdyni.

W dniu 9.02. br. 4–osobowa delegacja z Nowego Sącza złożyła na ręce senatora A. Wielowiejskiego[18] postulaty dotyczące m.in. udziału przedstawicieli kadry WOP w opracowaniu ustaw o ochronie granicy państwowej i Straży Granicznej oraz współudziału w rozpatrywaniu spraw uposażenia, emerytur, budownictwa mieszkaniowego itp. – na co odpowiedzi wiążącej nie otrzymała.

W dniach 17 i 18.02.br. z inicjatywy grupy Karpackiej Brygady odbyło się w Nowym Sączu spotkanie grup inicjatywnych jednostek WOP. Wzięły w nim udział 1–3 osobowe delegacje z brygad WOP za wyjątkiem CSWOP. Ogółem 30 osób. Było to spotkanie zbyt pośpiesznie zorganizowane i nie pod każdym względem starannie przygotowane. W toku dyskusji osiągnięto zbieżność stanowisk, ujednolicono cele i zadania przyszłej organizacji środowiskowej kadry WOP w świetle uprzednio zgłoszonych przez grupę z Kaszubskiej i Karpackiej Brygady deklaracji. Ogłoszono powołanie *„Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP”*. Wyznaczona została 7–osobowa grupa przedstawicielska na czele z ppłk. Wojciechem Barciszewskim – dowódcą Ośrodka Szkolenia Młodszych Specjalistów WOP z Pomorskiej Brygady WOP do utrzymania bieżących kontaktów i reprezentowania tworzącej się organizacji na forum DWOP, MSW i Sejmu.

21.02. br. odbyłem spotkanie ze wspomnianą grupa przedstawicielską, na którym udzieliłem odpowiedzi na problemy sformułowane w oświadczeniach przyjętych podczas zebrania

[17] Oryginalna pisownia.

[18] Oryginalna pisownia. Chodzi tu o działacza demokratycznego Andrzeja Wielowieyskiego.

w Nowym Sączu. Nie wszystko udało się wyjaśnić i zaspokoić oczekiwania rozmówców, którzy np. nadal podtrzymują postulat wstrzymania restrukturyzacji WOP.

Z charakteru powstającej organizacji środowiskowej kadry WOP i treści jakie formułuje w swych deklaracjach wynika, że jest to proces, który już wcześniej objął środowisko kadry zawodowej jednostek MON i MO. Rodzi się on pod ciśnieniem zachodzących przemian społeczno – politycznych w kraju, dokonywujących się zasadniczych przeobrażeń w resorcie Spraw Wewnętrznych i restrukturyzacji WOP. A także na tle spotykanej coraz częściej i w różnej postaci podsycanej, nieprzychylnej atmosfery wokół wojska i służby zawodowej wojskowych. Powoduje to niepokój wśród kadry i obniża jej prestiż społeczny. W tym sensie – stając niejako w obronie godności zawodu wojskowego – ruch ten ma wymiar pozytywny, jak również znajdują uznanie jego dążenia do reprezentowania interesów kadry rozumianych zarówno w sensie materialno – służbowym, jak również w sprawach społecznych i etyczno – moralnych. Na obecnym etapie sam proces organizacyjny nie wskazuje tendencji negatywnych i nie szkodzi zwartości moralnej i dyscyplinie wojsk. Nie odbija się na realizacji bieżących zadań służbowych. Organizatorzy wykazują lojalność wobec swych przełożonych, a ich działania nie kolidują z zasadami życia wojskowego. Ruch kształtuje się w sposób samorzutny, oddolnie nie jest inspirowany ze strony ogniw służbowych WOP.

Ukształtowane 2 ośrodki mają aspiracje do przewodzenia. W ich kontaktach występuje pewna nieufność mimo ustalenia wstępnie wspólnej płaszczyzny współdziałania przyjętego na spotkaniu w Nowym Sączu. W pozostałych jednostkach WOP powstały grupy inicjatywne, jednak nie przejawiają większej inicjatywy, oczekując głównie na inspiracje z w. wym. ośrodków.

gen. dyw. Feliks STRAMIK

(podpis nieczytelny)

Oryginał, mps Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, sygn. BU 1585/16483, k. 61 – 64.

IPN BU 1585/16483

DOWODCA
WOJSK OCHRONY POGRANICZA

WARSZAWA, dnia 2.03.1990 roku

INFORMACJA

o tworzeniu się organizacji środowiskowej kadry zawodowej w jednostkach WOP.

Początki struktur organizacji środowiskowej kadry WOP przypadają na styczeń 1990 roku i mają miejsce na terenie Kaszubskiej i Karpackiej Brygady WOP. Mimo braku bezpośrednich kontaktów między tymi ośrodkami, podejmowane przez nie działania wykazują wiele cech wspólnych, które polegają na powstawaniu grup inicjatywnych, nawiązywaniu kontaktów z ogniwami związkowymi MO oraz z miejscowymi posłami i senatorami celem uzyskania poparcia dla działalności zrzeszeniowej.

Gdyńska grupa inicjatywna (Kaszubska Brygada) licząca 11 osób, której przewodniczy kpt. Władysław KRUGŁY - zastępca dowódcy batalionu portowego ds. wychowawczych, organizuje - za zgodą dowódcy brygady - w II połowie stycznia zebranie kadry zawodowej brygady powołując organizację o tymczasowej nazwie "Niezależny Związek Żołnierzy Zawodowych WOP". W opracowanym dokumencie określa się cele i zadania związku, który ma "reprezentować i bronić interesów jego członków wobec kierownictwa WOP, resortu, organów władzy i administracji państwowej, wyrażać opinie kadry w sprawie dokumentów normatywnych dotyczących WOP, sposobów rozwiązywania spraw natury socjalno-bytowej i innych problemów nurtujących środowisko wojskowe". Podkreśla się, że działalność przyszłej organizacji nie będzie mieć charakteru związku zawodowego, a jej nazwa i kształt zależeć będą od samych członków, nie może też naruszać zasad dyscypliny wojskowej i jednoosobowego dowodzenia.

Organizatorzy zwrócili się do dowództwa WOP, i kierownictwa MSW o akceptację swych działań, a zwłaszcza o zezwolenie na rozpropagowanie wśród innych jednostek idei związku żołnierzy zawodowych WOP.

Ok-36. W.R.Graf. Zam. 7964. 1978 r.

61 z 73

Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów

IPN BU 1585/10483

W dniu 7.02.br. odbyłem spotkanie z całą kadrą Kaszubskiej Brygady WOP oraz grupą inicjatywną związku, na którym wyjaśniono szereg nurtujących to środowisko problemów zwłaszcza dotyczących warunków materialno-bytowych i restrukturyzacji WOP. Organizatorzy w oparciu o przedstawione założenia jakimi ma kierować się przyszła organizacja uzyskali aprobatę dla swej inicjatywy oraz zgodę na kontaktowanie się z innymi jednostkami WOP za pomocą służbowych środków łączności.

Równolegle w Karpackiej Brygadzie WOP ukonstytuowała się 21 osobowa grupa pod przewodnictwem ppłk. Zbigniewa SOLIŃSKIEGO - szefa łączności brygady, która w wydanym komunikacie ogłosiła się jako "Ruch Obywatelski Wojska Polskiego przy Karpackiej Brygadzie WOP i jednostce wojskowej WSW w Nowym Sączu". Treści założeń prezentowanych przez tę grupę są w zasadzie zbieżne z treściami grupy gdyńskiej. Różnią się one jedynie sposobem i precyzją ujęcia poszczególnych zagadnień na korzyść grupy z Gdyni. W dniu 9.02.br. 4-osobowa delegacja z Nowego Sącza przybyła - za zgodą dowódcy brygady - do Warszawy i złożyła na ręce senatora A.WIELOWIEJSKIEGO postulaty dotyczące m.in. udziału przedstawicieli kadry WOP w opracowywaniu ustaw o ochronie granicy państwowej i Straży Granicznej oraz współudziału w rozpatrywaniu spraw uposażenia, emerytur, budownictwa mieszkaniowego itp. - na co odpowiedzi wiążącej nie otrzymała.

W dniach 17 i 18.02.br. z inicjatywy grupy Karpackiej Brygady odbyło się w Nowym Sączu spotkanie przedstawicieli grup inicjatywnych jednostek WOP. Wzięły w nim udział 1-3 osobowe delegacje z brygad WOP za wyjątkiem CSWOP. Ogółem 30 osób. Było to spotkanie zbyt pospiesznie zorganizowane i nie pod każdym względem starannie przygotowane. W toku dyskusji osiągnięto zbieżność stanowisk, ujednolicono cele i zadania przyszłej organizacji środowiskowej kadry WOP w świetle uprzednio zgłoszonych przez grupę z Kaszubskiej i Karpackiej Brygady deklaracji. Ogłoszono powołanie "Tymczasowego Niezależnego Ruchu Żołnierzy Zawodowych WOP". Wyznaczona została 7-osobowa grupa przedstawicielska na czele z ppłk. Wojciechem BRACISZEWSKIM - dowódcą Ośrodka Szkolenia Młodszych Specjalistów WOP z Pomorskiej Brygady

Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów

IPN BU 1585/16483

WOP do utrzymywania bieżących kontaktów i reprezentowania tworzącej się organizacji na forum DWOP, MSW i Sejmu.

21.02.br. odbyłem spotkanie ze wspomnianą grupą przedstawicielską,na którym udzieliłem odpowiedzi na problemy sformułowane w oświadczeniach przyjętych podczas zebrani w Nowym Sączu. Nie wszystko udało się wyjaśnić i zaspokoić oczekiwania rozmówców, którzy np. nadal podtrzymują postulat wstrzymania restrukturyzacji WOP.

Z charakteru powstającej organizacji środowiskowej kadry WOP i treści jakie formułuje w swych deklaracjach wynika, że jest to proces, który już wcześniej objął środowisko kadry zawodowej jednostek MON i MO. Rodzi się on pod ciśnieniem zachodzących przemian społeczno-politycznych w kraju, dokonywujących się zasadniczych przeobrażeń w resorcie Spraw Wewnętrznych i restrukturyzacji WOP. A także na tle spotykanej coraz częściej i w różnej postaci podsycanej, nieprzychylnej atmosfery wokół wojska i służby zawodowej wojskowych. Powoduje to niepokój wśród kadry i obniża jej prestiż społeczny. W tym sensie - stając niejako w obronie godności zawodu wojskowego - ruch ten ma wymiar pozytywny, jak również znajdują uznanie jego dążenia do reprezentowania interesów kadry rozumianych zarówno w sensie materialno-służbowym, jak również w sprawach społecznych i etyczno-moralnych. Na obecnym etapie sam proces organizacyjny nie wykazuje tendencji negatywnych i nie szkodzi zwartości moralnej i dyscyplinie wojsk. Nie odbija się na realizacji bieżących zadań służbowych. Organizatorzy wykazują lojalność wobec swych przełożonych, a ich działania nie kolidują z zasadami życia wojskowego. Ruch kształtuje się w sposób samorzutny, oddolnie i nie jest inspirowany ze strony ogniw służbowych WOP.

Ukształtowane 2 ośrodki mają aspiracje do przewodzenia. W ich wzajemnych kontaktach występuje pewna nieufność mimo ustalenia wstępnie wspólnej płaszczyzny współdziałania przyjętego na spotkaniu w Nowym Sączu. W pozostałych jednostkach WOP powstały grupy inicjatywne, jednak nie przejawiają większej inicjatywy, oczekując głównie na inspiracje z w.wym. ośrodków.

gen.dyw. Feliks STRAMIK

63 z 73

ZARZĄDZENIE NR 012

Komendanta Głównego SG z 07.05.1991 roku

w sprawie rozwiązania jednostek WOP
oraz utworzenia jednostek organizacyjnych Straży Granicznej[19]

I. Minister SW polecił rozwiązać niżej wymienione jednostki WOP:

1. **Karpacką Brygadę WOP w Nowym Sączu** istniejącą według etatu nr 44/086 o stanie osobowym na okres „W" 1497 żołnierzy i 57 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 1041 żołnierzy i 64 pracowników cywilnych;
2. Batalion Graniczny Karpackiej Brygady WOP w Nowym Targu istniejący według etatu nr 44/088 o stanie osobowym na okres „W" 511 żołnierzy i 8 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 399 żołnierzy i 8 pracowników cywilnych;
3. Batalion Odwodowy Karpackiej Brygady WOP w Sanoku istniejący według etatu nr 44/0135 o stanie osobowym na okres „W" 850 żołnierzy i 5 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 299 żołnierzy i 4 pracowników cywilnych;
4. **Górnośląską Brygadę WOP w Gliwicach** istniejącą według etatu nr 44/089 o stanie osobowym na okres „W" 2115 żołnierzy i 68 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 1379 żołnierzy i 79 pracowników cywilnych;
5. Batalion Graniczny Górnośląskiej Brygady WOP w Cieszynie istniejący według etatu nr 44/091 o stanie osobowym na okres „W" 862 żołnierzy i 13 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 621 żołnierzy i 13 pracowników cywilnych;
6. **Sudecką Brygadę WOP w Kłodzku** istniejącą według etatu nr 44/094 o stanie osobowym na okres „W" 1438 żołnierzy i 53 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 1026 żołnierzy i 54 pracowników cywilnych;
7. **Łużycką Brygadę WOP w Lubaniu Śląskim** istniejącą według etatu nr 44/095 o stanie osobowym na okres „W" 1201 żołnierzy i 61 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 1230 żołnierzy i 84 pracowników cywilnych;
8. Batalion Graniczny Łużyckiej Brygady WOP w Szklarskiej Porębie istniejący według etatu nr 44/097 o stanie osobowym na okres „W" 648 żołnierzy i 8 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 534 żołnierzy i 8 pracowników cywilnych;
9. Batalion Graniczny Łużyckiej Brygady WOP w Zgorzelcu istniejący według etatu nr 44/098 o stanie osobowym na okres „W" 776 żołnierzy i 9 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 603 żołnierzy i 9 pracowników cywilnych;

[19] Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie sygn. 445/7 s. 43 – 48.

10. Batalion Graniczny Łużyckiej Brygady WOP w Gubinie istniejący według etatu nr 44/0100 o stanie osobowym na okres „W" 639 żołnierzy i 13 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 552 żołnierzy i 13 pracowników cywilnych;

11. **Pomorską Brygadę WOP w Szczecinie** istniejącą według etatu nr 44/0102 o stanie osobowym na okres „W" 2002 żołnierzy i 70 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 2010 żołnierzy i 111 pracowników cywilnych;

12. Batalion Graniczny Pomorskiej Brygady WOP w Słubicach istniejący według etatu nr 44/0101 o stanie osobowym na okres „W" 714 żołnierzy i 7 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 502 żołnierzy i 7 pracowników cywilnych;

13. Batalion Graniczny Pomorskiej Brygady WOP w Świnoujściu istniejący według etatu nr 44/0106 o stanie osobowym na okres „W" 1333 żołnierzy i 14 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 666 żołnierzy i 10 pracowników cywilnych;

14. **Bałtycki Oddział WOP w Koszalinie** istniejący według etatu nr 44/0142 o stanie osobowym na okres „W" 1274 żołnierzy i 56 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 1265 żołnierzy i 60 pracowników cywilnych;

15. **Kaszubską Brygadę WOP w Gdańsku** istniejącą według etatu nr 44/0108 o stanie osobowym na okres „W" 2047 żołnierzy i 68 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 1650 żołnierzy i 76 pracowników cywilnych;

16. **Podlasko–Mazurską Brygadę WOP w Białymstoku** istniejącą według etatu nr 44/0141 o stanie osobowym na okres „W" 1961 żołnierzy i 54 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 1235 żołnierzy i 57 pracowników cywilnych;

17. Graniczną Placówkę Kontrolną Podlasko–Mazurskiej Brygady WOP w Terespolu istniejącą według etatu nr 44/0136 o stanie osobowym na okres „W" 623 żołnierzy i 6 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 290 żołnierzy i 8 pracowników cywilnych;

18. **Bieszczadzką Brygadę WOP w Przemyślu** istniejącą według etatu nr 44/0139 o stanie osobowym na okres „W" 1510 żołnierzy i 56 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 971 żołnierzy i 59 pracowników cywilnych;

19. Nadbużański Batalion Graniczny w Chełmie Bieszczadzkiej Brygady WOP istniejący według etatu nr 44/0137 o stanie osobowym na okres „W" 817 żołnierzy i 27 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 481 żołnierzy i 26 pracowników cywilnych;

20. **Centrum Szkolenia WOP w Kętrzynie** istniejące według etatu nr 44/0115 o stanie osobowym na okres „W" 1315 żołnierzy i 61 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 985 żołnierzy i 63 pracowników cywilnych;

21. Ośrodek Szkolenia WOP w Krośnie Odrzańskim istniejący według etatu nr 44/0140 o stanie osobowym na okres „W" 844 żołnierzy i 32 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 657 żołnierzy i 32 pracowników cywilnych;

22. Ośrodek Szkolenia w Bałtyckim Oddziale WOP w Koszalinie istniejący według etatu nr 44/0143 o stanie osobowym na okres „W" 438 żołnierzy i 1 pracownik cywilny oraz na okres „P" 363 żołnierzy i 1 pracownik cywilny;

23. Ośrodek Tresury Psów Służbowych WOP w Żarce istniejący według etatu nr 44/0124 o stanie osobowym na okres „W" 77 żołnierzy i 2 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 57 żołnierzy i 1 pracownik cywilny;

24. Ośrodek Szkolenia Sportowego WOP w Szklarskiej Porębie istniejący według etatu nr 44/078 o stanie osobowym na okres „P" 15 żołnierzy;

25. **Dowództwo WOP w Warszawie** istniejące według etatu nr 44/0127 o stanie osobowym na okres „W" 228 żołnierzy i 61 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 227 żołnierzy i 61 pracowników cywilnych;

26. Oddział Zaopatrywania i Obsługi DWOP w Warszawie istniejący według etatu nr 44/0116 o stanie osobowym na okres „W" 475 żołnierzy i 21 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 379 żołnierzy i 23 pracowników cywilnych;

27. Węzeł Łączności DWOP w Warszawie istniejący według etatu nr 44/0121 o stanie osobowym na okres „W" 115 żołnierzy i 22 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 65 żołnierzy i 28 pracowników cywilnych;

28. Ośrodek Przetwarzania Informacji WOP w Warszawie istniejący według etatu nr 44/0128 o stanie osobowym na okres „W" 10 żołnierzy oraz na okres „P" 10 żołnierzy;

29. Redakcję Pisma WOP „Granica" w Warszawie istniejącą według etatu nr 44/0132 o stanie osobowym na okres „W" 9 żołnierzy i 8 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 9 żołnierzy i 8 pracowników cywilnych;

30. Reprezentacyjny Zespół Estradowy WOP „Granica" w Warszawie istniejący według etatu nr 44/097 o stanie osobowym na okres „P" 8 żołnierzy i 44 pracowników cywilnych;

31. Orkiestrę Reprezentacyjną WOP w Nowym Sączu istniejącą według etatu nr 44/0122 o stanie osobowym na okres „W" 57 żołnierzy oraz na okres „P" 57 żołnierzy;

32. Składnicę Samochodową WOP w Głubczycach istniejącą według etatu nr 44/0133 o stanie osobowym na okres „W" 61 żołnierzy i 2 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 72 żołnierzy i 2 pracowników cywilnych;

33. Archiwum WOP w Kętrzynie istniejące według etatu nr 44/077 o stanie osobowym na okres „W" 9 żołnierzy i 6 pracowników cywilnych oraz na okres „P" 9 żołnierzy i 6 pracowników cywilnych;

34. Oddziały Obrony Cywilnej przy Jednostkach WOP podległych Dowódcy WOP istniejące według etatu nr 44/0134 o stanie osobowym na okres „P" 13 żołnierzy i 590 junaków;

35. Ośrodek Wczasów WOP w Jarnołtówku istniejący według etatu nr 44/0138 o stanie osobowym na okres „P" 1 pracownik cywilny;

36. Ośrodek Wczasów WOP w Dusznikach Zdroju istniejący według etatu nr 44/018 o stanie osobowym na okres „P" 1 żołnierz;

37. Ośrodek Wczasów WOP w Sopocie istniejący według etatu nr 44/045 o stanie osobowym na okres „P" 1 żołnierz;

38. Graniczną Placówkę Kontrolną WOP Portu Lotniczego Warszawa – Okęcie istniejącą według etatu nr 44/0144 o stanie osobowym na okres „W" 105 żołnierzy i 1 pracownik cywilny oraz na okres „P" 300 żołnierzy i 11 pracowników cywilnych.

II. Utworzyć niżej wymienione jednostki organizacyjne Straży Granicznej:

1. **Komendę Główną SG w Warszawie** według etatu nr 44/01 o stanie osobowym 323 funkcjonariuszy i 116 pracowników urzędów państwowych;
2. Oddział Administracyjno–Gospodarczy Komendy Głównej SG w Warszawie według etatu nr 44/02 o stanie osobowym 299 funkcjonariuszy i 42 pracowników urzędów państwowych;
3. Graniczną Placówkę Kontrolną SG Portu Lotniczego Warszawa–Okęcie według etatu nr 44/03 o stanie osobowym 262 funkcjonariuszy i 4 pracowników urzędów państwowych;
4. Reprezentacyjny Zespół Artystyczny SG „Granica" według etatu nr 44/04 o stanie osobowym 3 funkcjonariuszy i 32 pracowników urzędów państwowych;
5. **Karpacki Oddział SG w Nowym Sączu** według etatu nr 44/05 o stanie osobowym 945 funkcjonariuszy i 187 pracowników urzędów państwowych;
6. **Beskidzki Oddział SG w Cieszynie** według etatu nr 44/06 o stanie osobowym 816 funkcjonariuszy i 77 pracowników urzędów państwowych;
7. **Śląski Oddział SG w Raciborzu** według etatu nr 44/07 o stanie osobowym 681 funkcjonariuszy i 77 pracowników urzędów państwowych;
8. **Sudecki Oddział SG w Kłodzku** według etatu nr 44/08 o stanie osobowym 656 funkcjonariuszy i 50 pracowników urzędów państwowych;
9. **Łużycki Oddział SG w Lubaniu Śl.** według etatu nr 44/09 o stanie osobowym 1807 funkcjonariuszy i 88 pracowników urzędów państwowych;
10. **Lubuski Oddział SG w Krośnie Odrzańskim** według etatu nr 44/010 o stanie osobowym 1290 funkcjonariuszy i 143 pracowników urzędów państwowych;
11. **Pomorski Oddział SG w Szczecinie** według etatu nr 44/011 o stanie osobowym 1545 funkcjonariuszy i 126 pracowników urzędów państwowych;
12. **Bałtycki Oddział SG w Koszalinie** według etatu nr 44/012 o stanie osobowym 559 funkcjonariuszy i 56 pracowników urzędów państwowych;
13. **Kaszubski Oddział SG w Gdańsku** według etatu nr 44/013 o stanie osobowym 878 funkcjonariuszy i 83 pracowników urzędów państwowych;
14. **Warmińsko–Mazurski Oddział SG w Kętrzynie** według etatu nr 44/014 o stanie osobowym 306 funkcjonariuszy i 17 pracowników urzędów państwowych;
15. **Podlaski Oddział SG w Białymstoku** według etatu nr 44/015 o stanie osobowym 952 funkcjonariuszy i 70 pracowników urzędów państwowych;
16. **Nadbużański Oddział SG w Chełmie** według etatu nr 44/016 o stanie osobowym 853 funkcjonariuszy i 95 pracowników urzędów państwowych;

17. **Bieszczadzki Oddział SG w Przemyślu** według etatu nr 44/017 o stanie osobowym 858 funkcjonariuszy i 78 pracowników urzędów państwowych;
18. Orkiestra Reprezentacyjna SG w Nowym Sączu według etatu nr 44/018 o stanie osobowym 61 funkcjonariuszy i 2 pracowników urzędów państwowych;
19. Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie według etatu nr 44/019 o stanie osobowym 236 funkcjonariuszy i 61 pracowników urzędów państwowych;
20. Ośrodek Szkolenia SG w Krośnie Odrzańskim według etatu nr 44/020 o stanie osobowym 97 funkcjonariuszy i 4 pracowników urzędów państwowych;
21. Ośrodek Szkolenia SG w Koszalinie według etatu nr 44/021 o stanie osobowym 49 funkcjonariuszy i 12 pracowników urzędów państwowych;
22. Ośrodek Tresury Psów Służbowych SG w Żarce według etatu nr 44/022 o stanie osobowym 72 funkcjonariuszy i 3 pracowników urzędów państwowych;
23. Ośrodek Szkolenia Sportowego SG w Szklarskiej Porębie według etatu nr 44/023 o stanie osobowym 8 funkcjonariuszy i 3 pracowników urzędów państwowych;
24. Archiwum SG w Kętrzynie według etatu nr 44/024 o stanie osobowym 3 funkcjonariuszy i 8 pracowników urzędów państwowych.

III. Z dniem 16.05.1991 r. unieważnia się numery identyfikacyjne i numery poczt polowych.

III. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 16 maja 1991 roku i ma charakter trwały.

nr 1, zw, sł 300, dnia 90.02.09, 15.30

Telegram nr 1

turkus, ankor, polana, sztafeta, przełęcz, aldona, tatry, san, rownina, jesion,

GPK Okęcie /500

APEL

do wszystkich żołnierzy zawodowych WOP[20].

Obecna sytuacja w kraju wymaga, aby żołnierze zawodowi WOP wzięli pełny udział w przeobrażeniach w ochronie granicy państwa rozumiejąc potrzebę właściwego zabezpieczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej na miarę potrzeb współczesnej Europy. Winniśmy również mieć autentycznego reprezentanta interesów żołnierzy zawodowych WOP. W związku z tym w dniu 01.02.1990 r. żołnierze zawodowi GPK Gdynia i ankor 80 przy udziale reprezentantów innych jednostek ankora na zebraniu kadry powołali do życia organizację o nazwie „Niezależny Związek Żołnierzy Zawodowych WOP." W wyniku demokratycznego głosowania wyłoniony został Gdyński Komitet Założycielski NSZZ WOP będący organem wykonawczym. Zdajemy sobie sprawę, że podczas wieloletniego istnienia naszej formacji nie było autentycznej reprezentacji dbającej o interesy żołnierzy zawodowych WOP, dlatego nadrzędnym celem naszego związku jest obrona szeroko pojętych interesów całej kadry, a zwłaszcza reprezentowanie i obrona praw i interesów członków związku wobec kierownictwa Wojsk Ochrony Pogranicza, resortu Spraw Wewnętrznych, organów władzy i administracji państwowej[21].

Będziemy stali na straży godności zawodowej i warunków socjalno – bytowych i bezpieczeństwa żołnierzy zawodowych WOP, a w przyszłości funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Gdyński Komitet Założycielski NSZZ WOP apeluje do wszystkich żołnierzy zawodowych WOP organizowanie począwszy od jednostek szczebla podstawowego grup inicjatywnych

20 Prezentowany dokument pochodzi prawdopodobnie z Bałtyckiej Brygady WOP. Istnieje na nim dekretacja, z której można odczytać: *kpt. Kołos* podkreślenie i następująca treść *„Proszę zapoznać kadrę sztabu i pododdziały. 90.02.10"* i podpis nieczytelny.

W dokumencie dokonano koniecznych ortograficznych i gramatycznych poprawek, zgodnie z zasadami pisowni polskiej.

21 Zaznaczone podkreślenia dokonane zostały odręcznie przez niniejszy dekretującego dokument.

i powoływanie komitetów założycielskich NSZZ WOP. W najbliższym czasie zamierzamy doprowadzić do powstania krajowej komisji koordynacyjnej NSZZ WOP w celu ujednolicenia wspólnych działań grup inicjatywnych i komitetów założycielskich zmierzających do ich wolnego zjazdu. Winna tam powstać ogólnopolska reprezentacja Niezależnego Związku Żołnierzy Zawodowych WOP. Zjazd umożliwi stworzenie statutu, którego treść będzie syntezą wielu koncepcji określających założenia programowe i struktury związku.

Informujemy, iż powstanie i działania Gdyńskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ WOP uzyskują akceptację dcy WOP i Ministra Spraw Wewnętrznych.

Prosimy o informowanie Gdyńskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ WOP o podejmowanych działaniach, jest to podyktowane potrzebą koordynacji naszych wspólnych poczynań.

Za Gdyński Komitet Założycielski NSZZ WOP

Zca Przewodniczącego por. Mariusz SELKE

nr 1 nadał gepegdy 46 dn 90.02.09 godz 8/17.00

przyj++ polana – 14 godz. 17.00

Oryginał, maszynopis z archiwum prywatnego ppłk Anny Wójcik

knr 3, sł 350, dnia 90.02.13, 16.30 zw

Telegram nr 3

turkus, ankor, polana, sztafeta, przełęcz, aldona, tatry, san, rownina, jesion,

GPK Okęcie /500

APEL

do wszystkich żołnierzy zawodowych WOP[22].

Otrzymaliśmy niepokojące sygnały z poszczególnych brygad WOP, że nasz apel nie został rozpropagowany wśród kadry. W związku z tym ponownie wysyłamy tekst naszego apelu.

Obecna sytuacja w kraju wymaga, aby żołnierze zawodowi WOP wzięli pełny udział w przeobrażeniach w ochronie granicy państwa rozumiejąc potrzebę właściwego zabezpieczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej na miarę potrzeb współczesnej Europy. Winniśmy również mieć autentycznego reprezentanta interesów żołnierzy zawodowych WOP. W związku z tym w dniu 01.02.1990 r. żołnierze zawodowi ankor–91 i ankor–80 przy udziale reprezentantów innych jednostek ankora na zebraniu kadry powołali do życia organizację o nazwie Niezależny Związek Żołnierzy Zawodowych WOP. W wyniku demokratycznego głosowania wyłoniony został Gdyński Komitet Założycielski NSZZ WOP będący organem wykonawczym. Zdajemy sobie sprawę, że podczas wieloletniego istnienia naszej formacji nie było autentycznej reprezentacji dbającej o interesy żołnierzy zawodowych WOP, dlatego nadrzędnym celem naszego związku jest obrona szeroko pojętych interesów całej kadry, a zwłaszcza reprezentowanie i obrona praw i interesów członków związku wobec kierownictwa Wojsk Ochrony Pogranicza, resortu Spraw Wewnętrznych, organów władzy i administracji państwowej.

Będziemy stali na straży godności zawodowej i warunków socjalno – bytowych i bezpieczeństwa żołnierzy zawodowych WOP, a w przyszłości funkcjonariuszy Straży Granicznej.

[22] Istniejąca na nim dekretacja jest nieczytelna. Można odczytać tylko jej datę – *90.02.14.*

W dokumencie dokonano koniecznych ortograficznych i gramatycznych poprawek, zgodnie z zasadami pisowni polskiej.

Gdyński Komitet Założycielski NSZZ WOP apeluje do wszystkich żołnierzy zawodowych WOP organizowanie począwszy od jednostek szczebla podstawowego grup inicjatywnych i powoływanie komitetów założycielskich NSZZ WOP. W najbliższym czasie zamierzamy doprowadzić do powstania krajowej komisji koordynacyjnej NSZZ WOP w celu ujednolicenia wspólnych działań grup inicjatywnych i komitetów założycielskich zmierzających do ich wolnego zjazdu. Winna tam powstać ogólnopolska reprezentacja Niezależnego Związku Żołnierzy Zawodowych WOP. Zjazd umożliwi stworzenie statutu, którego treść będzie syntezą wielu koncepcji określających założenia programowe i struktury związku.

Informujemy, iż powstanie i działania Gdyńskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ WOP uzyskują akceptację dcy WOP i Ministra Spraw Wewnętrznych.

Prosimy o informowanie Gdyńskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ WOP o podejmowanych działaniach, jest to podyktowane potrzebą koordynacji naszych wspólnych poczynań.

W dniu 13.02.1990 r. członkowie Gdyńskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ WOP przedstawili przed kamerami telewizji polskiej cele i zasady funkcjonowania naszego związku. Program ten emitowany będzie w głównym wydaniu „Wiadomości TV".

Za Gdyński Komitet Założycielski NSZZ WOP

por. Mariusz SELKE

nr 3 nadał: gepegdy gd–34– dnia 90.02.

knr 3 przyjął polana–14 o godzinie 18.30

Oryginał, maszynopis z archiwum prywatnego ppłk Anny Wójcik

Goryński Grzegorz; Trudne początki – nieznane dokumenty dotyczące narodzin Straży Granicznej i ruchu związkowego, Biuletyn Centralnego Ośrodka Szkolenia nr 1-2/2012, Koszalin 2012, s. 153 – 204.